СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. — РІК XXXIII. Ч. 187. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 13. серпня, 1925. VOL. XXXIII. No. 187. Jersey City, N. J., Thursday, August 13. 1925. THREE CENTS

Аґітація за новими законами про депортацію іміґрантів.

ВАШИНҐТОН, 11. серпня. — Конґресмен Алберт Джансон, голова іміґраційного комітету в палаті послів, приїхав сюди, щоби заздалегідь приготовити переслухання перед сим комітетом у справі нових іміґраційних законів. Члени комітету зберуться десь у вересни.

Як сей конґресмен сам признається, йому ходить о дальше обмеженнє іміґрації. Збирається він передовсім заострити закони про депортацію (відсиланнє назад) небажаних іміґрантів та не пускати таких іміґрантів до Злучених Держав. Помагає йому в тій роботі Ку-Клакс-Клен.

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ ПЕРШИЙ БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ПЛЯН ПРО ДОВГ.

ВАШИНҐТОН, 11. серпня. — Бельґійська комісія предложила американському урядови свій перший плян сплати воєнних довгів Америці.

Бельґія зажадала, щоби Америка трактувала Бельґію інакше, як других аліянтів, що найменче щодо довгів, затягнених перед завішеннем оружа.

Американські представники відкинули се домаганнє. Бельґійці стали сейчас приготовляти другу пропозицію. Сподіються скорого покінчення переговорів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ЗНОВА ПРОТИ РАДИКАЛІЗМУ.

ІНДІЯНАПОЛИС, Індіяна, 10. серпня. — Американська комісія Американського Леґіону іменувала спеціяльний комітет, який має заниматися справою боротьби проти радикалізму. Комітет має простудіювати спеціяльно справу іміґрації та депортації чужинців.

ЗЛОБНІ ЗЛОДІЇ.

НЮ ЙОРК, 10. серпня. — На поліційну стацію в Джемейці прийшли нині вечером двоє дівчат, одітих у купелеві одіння, та заявили, що вони примадрували сюди аж з Ню Гайд Парку, 9 миль звідсіля. Так як там нема купелевих будок, то вони розібралися в своїм авті, лишаючи одіння в середині. Коли по купели вернулися до авта вбиратися, не застали ні одіння ні авта. Тоді вони й рішили помандрувати до найблизчої поліційної стації.

ЗА СОБАКУ СВОЄ ЖИТТЯ.

МОРИСТАВН, Ню Джерзі, 10. серпня. — Френк Райґарт, богатий 61-літний мешканець Нюарку, погиб тут підчас зударення свого авта з придорожним телеґрафічним стовпом.

Його японський шофер говорить, що хазяїн поводив автом, а він та панська собака сиділи на заднім сидженню. Нагло оба, пан і шофер побачили, як пчола сіла собаці на чоло. І пан і шофер хотіли струтити пчолу собаці з голови. Підчас сього руху, пан рушив кермовим колом авта й заїхав у стовп. Велика скалка скла з авта влізла йому в мозок, і коли лікарі наспіли на місце нещастя, він уже був неживий. Шофер і собака вийшли без одної рани.

ЗНОВА КУПЕЛЕВІ НЕЩАСТЯ.

НЮ ЙОРК, 10. серпня. — За вчорашну неділю погинуло в околиці Ню Йорку підчас купання 4 людий. Один старший мущина втопився в Гудсоні, один хлопчина в Іст Ривері, а один мущина кинувся зі скали в воду нурком та на своє нещастя натрафив на скалу, якої він з гори не бачив, і об неї зломив собі карк.

НОВЕ ЗЕМЛЕТРЯСЕННЯ В АМЕРИЦІ.

ҐРЕЙТ ФОЛЗ, Монтана, 10. серпня. — Землетрус, треваючий коло 30 секунд, та досить сильний, щоби потрясти всіми предметами, навістив нині коло пів до десятої рано Світ Ґрес, що лежить на границі стейту Монтани та канадійської провінції Алберти. Шкоди не було жадної.

З Канади доносять, що в той час далися відчути потрясення в містах Бейбері, Калдейлі, Милк Ривері та Кавтсі, що лежать у південній Алберті.

ПОЖАР КОРАБЛЯ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 10. серпня. — На корабли Пикеринґ, що займається ловленнем морських пачкарів горівки, повстав у комнаті для машинерії пожар. Пожар зробив шкоди на якої пів тисячі долярів. Корабель виратувала морська пожарна сторожа.

ВІДСИЛАЮТЬ ПРОКАЖЕНИХ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 10. серпня. — Федеральні урядники відправили звідси серед незвичайної осторожности двох прокажених хлопців, Ґейла й Френка Джорджа, котрих відкрито кілька тижнів тому назад в одній публичній школі. Хлопців відставлено до колвонії для хорих на проказу в Луизіяні.

ПОЧТОВИЙ УРЯД МАЄ НЕДОБОРИ.

ВАШИНҐТОН, 10. серпня. — Федеральний почтовий уряд мав сього року 37 міліонів долярів недобору.

Урядники кажуть, що причиною недобору є підвишка пенсій для почтовців.

ДІТОЧИЙ ПАРАЛІЖ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНЗ, Ню Йорк, 10. серпня. — Протягом послідних двох неділь лікарі відкрили в сьому місті 4 случаї тяжкої діточої недуги, званої діточим паралїжом („інфентил паралисиз"). Всі хорі діти померли.

Міський уряд здоровля каже, що про пошесть нема ще що говорити, але вони радять родичам стерегти дітий від ходження до церкви, на представлення до театрів і других зборів великої маси людий.

ШИКАҐО НЕ МОЖЕ ПОРАДИТИ СОБІ З БАНДИТАМИ.

Голова комісії для боротьби зі злочинами в Шікаґо, полковник Чемберлин каже, що поліція ніяк не може опанувати злочинности цего міста. Що дня а то й частійше в Шікаґо поповнюється одно вбийство, грабунки є на порядку дня і дуже рідко вдається злочинців піймати.

ЗА ДУХОМ ЧАСУ.

Нещасний однорукий Василь Завада, зі села Воля Висока, жовківського повіту, стояв недавно перед трибуналом за те, що зрабував при допомозі зброї (обтятий карабін) від жидів І. Реннера, Хаїма Айзенштайна і Хани Шпорнер коробку сірників, бляшану папіросницю з трьома папіросами і баньку з оливою. Вартість усього награбленого добра не переходила суми 3 (трьох) золотих. Василько був у селі посміховищем і поштурканцем. Наслухавшися багато про таких славних людей як Паніч і Доманьскі та инші герої, рішився доказати на злість усім своїм односельчанам, що і він втне щось такого, що зробить його славним. Добув він насамперед карабін і не зважаючи на те, що мав тільки одну руку, рішився попробувати щастя. Засівся в корчах біля гостинця і напав на першу проїзшу фіру з Жидами. Люфи карабіну Жиди налякалися. Він зажадав 100 зол., вони не дали. Та герой все одно перевів у них ревізію та забрав коробку сірників, папіросницю з бляхи і баньку оливи. За все те його судив трибунал аж у Львові і... засудив на звільнення від вини та кари. Боронив обвинуваченого адвокат др. Ганкевич.

ЩЕ ОДИН ЗАГОВІР.

Польські часописи спокою не мають. Що день то якийсь новий український заговір, нова зрада нова небезпека. Ось „Слово Польске" з 9. липня бє на алярм, що Українці з Галичини навязують зносини з Українцями Волині й Холмщини і то в такій антидержавній ділянці, як... культура та освіта. Галицькі Українці уроїли собі попросту, що Волиняки і Холмщаки, це один народ з ними і хочуть силою прорватися через сокальський кордон та закладати там „Просвіти". Дійшло до того, що Галичане М. Г. і др. І. К. їздили собі безкарно по Волині і Холмщині та робили наради в „Просвітах" і „Рідних Хатах"... Найліпшим способом на цю антидержавну акцію булоб завести пашпортовий примус для галицьких Українців, які хочуть їхати на Волинь чи Холмщину, а тих, які приїдуть з пашпортами, негайно відставляти назад.

КЛОПІТ ПІШОЇ ПУБЛИЦІ В ЛЕНІНҐРАДІ.

Мійська влада в Ленінґраді видала нові приписи що до вуличного руху. У звязку з тим має поліція дуже багато роботи, бо публіка з трудом приноровлюється до нових приписів. Одного одинокого дня придержала поліція на вулиці Невський проспект 433 осіб за нарушення порядку вуличного руху. Вони йшли именно серединою дороги призначеною для возів, а не пішоходами (тротуарами).

БРАТНЯ ДОПОМОГА!

Марево голоду виповзло зі своїх камінних нор та простелилося по галицькій і волинській волости. Сумом і горем окуталася наша рідна земля. Загроза смерти повисла над українським селом!

Звідки ждати їм помочі та поратунку?

Від братів з над Дніпра — з країни горя і муки за послідних 10 літ прислано 16 ваґонів збіжжа на поміч голодуючим на західних землях! Вони відняли собі послідний кусник хліба та післали його на ратованнє своїх братів!

А що зробили ми, американська іміґрація?

Чи цей геройський примір і почуття національного обовязку наших братів не пригадає нам, що і ми сини тогож народу, що і на нас лежить обовязок помочі нашим нещасним братам?

Українські Громадяни!

Не допустім до цего, щоби на наші голови спало проклятте наших загибаючих братів і сестер!

Переведіть негайно збірку в вашій громаді на допомогу голодуючого села, а коли потрібно, скличте народне віче!

По всі інформації звертайтеся негайно до:

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

НАЙНОВІЙША І НАЙБІЛЬША СЕНЗАЦІЯ У ЛЬВОВІ.

Вкрали, чи сховали, чи занапастили рад вартости 5,000 долярів? Дотепер це не відоме, та непрослїджене. У всякому випадку ця сензація з радом зробить Львів славним на цілий світ. Це щойно другий випадок загадочної крадежі раду. Рад, що пропав, був власністю д-ра Майзельса, який випозичив його клініці д-ра Бохеньского для лічничих цілей. Дня 27. червня ствердив асистент проф. д-ра Бохеньского др. Крижановскі, що в одної з пацієнток клініки, хорої на рака матиці, щез рад, який уміщено в рані пацієнтки минулого дня. Перебіг цілої історії такий: Від 11. червня перебувала на клініці п-ні Юлія Шкірпанова, жінка редактора „Русского Голосу" і директора товариства „Львовская помощ" Романа Шкірпана. Її саме лічили рака при допомозі раду. В пятницю о год. 10.30 вложено їй рад до рани, а в суботу раном вже його не було. Коли відкрили цю незвичайну крадіж, заалярмовано зараз усі органи безпеченства. Треба знати, що рад вложено до рани глибоко і защіплено його відповідним плястром так, що витягнути його звідти міг тільки лікар, або хтось такий, що знав, як з ним обходитися. В часі ділання раду обслугувала пацієнтку шпитальна сестра і в тому часі віддавала пацієнтка два рази моч. Допускали, що рад вийшов якимсь чином з мочею. Через те перешукали всі канали, все з них випомпували та докладно перевірили, але було надармо. Раду не найдено. Переслухували на поліції п-ню Шкірпакову і її мужа, але це не дало ніяких додатніх наслідків.

З КРАЄВОГО БАНДИТИЗМУ.

У Долині напало в ночі з 18. на 19. м. м. чотирох бандитів на будинок повітової Ради, ограбил касу, та ще й три крамниці і втекли. Поліцая, який біг за ними, вбили. Сусідні „постерунки" змоболізовані і шукають злочинців. — Під Володимиром Волинським поліція збірними силами почала лови на банду Доманського. Вистеживши його на однім хуторі під листовецьким лісом, зустрілася з градом куль, від яких згинув один старий жандарм Вачинський. Банда втекла.

ВІЙСЬКОВА МУЗИКА ПЕРЕШКАДЖАЄ ДУХОВНІЙ МІСІЇ.

В селі Хелдці, жовківського повіта, відбувалася духовна місія, під проводом ОО. Василіян. В тім селі кватирує тепер від 27. червня польське військо, а то 40 п. піхоти зі Львова. Місіонарі приїхали в суботу 4. VII. і цього дня о год. 7 вечір мала початися місія. Тимчасом того дня о 6 год., коли люде почали сходитися до церкви, військова музика згаданого полку стала напротив церкви і почала вигравати всякі вальси і т. и. Розуміється, що много людей, особливо молодіжи, місто до церкви, пішли слухати музики. Доперва на кількаразову інтервенцію місцевого пароха о. І. Бирки, перестали грати і місія почалась о 8. годині. Військовий командант заявив о. парохові на його просьбу, що музика не буде грати весь час місії, то є до 7. липня. Тимчасом дня 6. липня о год. 6 по полудні, коли проповідник почав на церковнім цвинтарі говорити перед численною товпою народу проповідь, нагло недалеко церкви стала військова музика 40 полку і почала вигравати всякі веселі арії. Проповідник мусів кілька разів переривати проповідь і успокоювати схвильований нарід. Було чути голоси: „Чи ми живемо між большевиками?". Треба зазначити, що в тім полку є много жовнірів-Українців, навіть з жовківського повіта, які в торжественне свято св. Івана Хрестителя мусіли відбувати військові вправи, бо п. командант на просьбу пароха, щоби того дня позволив жовнірам гр.-кат. обряду піти до церкви, заявив, що він не знає таких свят.

НА ПОТІХУ СУХІТНИКАМ.

В місточку Селер під Женевою помер недавно один годинникар, доживши круглої суми: сто літ. В 26. році життя вже терпів на груди і мав лиш один легень. Лікарі пророкували йому, що при великій уважливости проживе ще найменше рік. З огляду на те бідний годинникар рішив ще бодай побавитись трохи. Жив весело і широко, не жалуючи собі нічого. В сороковім році життя устаткувався і почав відтоді шануватися. Видно добре шанувався, коли дожив сотки літ, себто 73 роки більше, як пророкували йому лікарі. Тепер невідомо, чи той сухітник був такий сильний, чи його лікар був такий слабий!...

Англійська-французька конференція в справі ґарантійного пакту.

ЛОНДОН, 11. серпня. — Конференція премієрів міністрів Франції й Анґлії в справі ґарантійного пакту, яка тревала цілий день, полагодила стільки питань, що вже сими днями можна сподіватися спільної французько-англійської ноти до Німеччини.

Обі держави мали згодитися на те, що Німеччина має приступити до Ліґи Народів. Анґлія ще не годиться на французьке розуміннє причин війни та на вживаннє невтральної полоси.

ПОЛЬЩА ВИПРАВДУЄ СВОЮ ЖОРСТОКІСТЬ.

ВАРШАВА, 11. серпня. — Польський уряд вислав до німецького уряду ноту, в котрій змиває всю відвічальність зі себе з викидання Німців з Польщі.

Польський уряд каже, що він тому невинуватий, що сі Німці находилися безправно в польських границях.

Польська нота закінчуєсь запевненнем, що польський уряд готов помогти німецькому урядови дістати з Польщі своїх горожан.

ПРИМІНЮЮТЬ БЕЗДРОТНИЙ ТЕЛЕҐРАФ ДО НОВОГО ВЖИТКУ.

ЖЕНЕВА, 11. серпня. — Одно туристичне альпейське товариство завело на пробу для своїх членів уживаннє бездротного телеґрафу для ратування їх на випадок якого нещасного случаю підчас мандрівки в горах.

НЕПОДАТЛИВА ПЛИВАЧКА.

БУЛЬОНЬ, Франція, 11. серпня. — Арґентинська пливачка Лілієн Гарисон, що пробувала недавно переплисти через Анґлійський Канал і зімліла з напруження в морю, заявляє, що вона не покидає свого наміру і що вона ще сього року буде в друге пробувати переплисти Канал. Вона конче хоче бути першою женщиною, якій вдалася ся штука.

ПРИГОТОВЛЕННЯ ДО МЕЖИНАРОДНОГО ЦЕРКОВНОГО СОБОРУ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, 11. серпня. — Отвореннє межинародного церковного загального собору назначено на день 19. серпня. Відкриє його шведський король.

У конґресі беруть участь представники всіх християнських церков, з виїмком римо-католицької. В конференції возьме участь коло 500 делеґатів. Має він розглядати важні питання економічні, промислові, політичні. Межи світськими людьми, запрошеними промовляти на сьому конґресі, є Рамсей Мекдоналд, провідник анґлійської робітничої партії та бувший англійський премієр.

ФРАНЦІЯ Й ЕСПАНІЯ ЛУЧАТЬ СВОЇ АРМІЇ ПРОТИ ПОВСТАНЦІВ.

МАДРИД, Еспанія, 11. серпня. — Еспанські й французькі війска, що бються проти Ріфійців у Мароку, получилися для спільних операцій проти повстанців.

Еспанські ґазети заповідають тепер скору офензиву злучених сил проти Мароканців.

Для боротьби проти Ріфійців зголосилося кільканайцять американських летунів. Сімох з них уже прибуло на поле бою. Двом по дорозі случилася нещасна пригода.

УЧЕНИЙ КАЖЕ, ЩО ОБОРОТИ ЗЕМЛІ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

ЛОНДОН, 10. серпня. — Др. Инес, директор обсерваторії в південній Африці, каже, що він переконався на основі дослідів, що земля не обертається довкола себе рівномірно, але раз троха скорше, то знов троха поволійше. Наслідком сього дні дещо збільшаються, то знова дещо зменчуються. Він каже, що се й є головною причиною неточности годинників.

ЗАКИДАЮТЬ АМЕРИКАНЦЯМ НАРУШЕННЯ ПАТЕНТУ.

ЛОНДОН, 10. серпня. — Полковник Голт, анґлійський авіятор, що винайшов парашуту (прилад до спускання з бальона), написав до бритійського воздушного міністерства жалобу, що Американці нарушують його патентований винахід, подаючи без його дозволу його винахід яко свій.

МАРОКАНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ САМОСТІЙНОСТИ.

ПАРИЖ, 10. серпня. — Ґенерал Рівера, еспанський диктатор, вислав до французького премієра Пенлеве телеграму, що провідник мароканських повстанців Абд-ель-Крім згоджується говорити про мир з Французами й Еспанцями лищеінь тоді, як вони признають самостійність для Ріфійців у Мароку.

КИТАЙСЬКА СЛУЖБА СТРАЙКУЄ ДАЛІ.

ПЕКІНҐ, 10. серпня. — Бритійський представник в Китаю зажадав від китайського уряду, щоби він поробив заходи в цїли закінчення страйку китайської служби проти Анґлійців.

ЗАГОВІР НА ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

ПАРИЖ, 10. серпня. — З Гандеє, що лежить на еспанськофранцузькій границі, доносять, що ґрупа еспанських анархістів зробила там заговір убити еспанського короля Альфонса, як він приїде на літо до Сан Себастіяна.

Анархістів арештовано та перевезено до Мадриду. Поліція переконана, що заговір був розґалужений і на другі місцевости Еспанії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕВДАЧА СКШИНСЬКОГО

Польський міністер Скшинський, що вертає вже з Америки до Польщі, цілком певно вертає сумнійший, як приїхав. Про його приїзд писали американські ґазети довші статті, його відїзд замовчують навіть приятелі.

Не можна сказати, щоби він не показав деякої меткости. Нігде правди діти, він кидався, як опарений. Справляв бенкети й ходив на чужі. Говорив з урядниками, банкирами, учеными. Брехав перед американськими Поляками одно, брехав перед американським урядом друге. Жидам запевняв рівні права, а перед Поляками зменчав сі уступства. Одним обіцював одно, другим друге.

Та все те не богато помогло. Приїахв він з гуком і стуком, як польський пан виїздить на полювання на дикого когута, і вернув, як польський пан з польовання, зївши вола, не вполювавши когута. Перед ученими йому не повезло, як се видно з того, що про його відчити не писали навіть найбільше безхребетні ґазети. Про його конференції з банкирами й фабрикантами писалося, що вони їли й говорили, але не було що написати, що вони зробили. Було сказано, що говорив до Кулиджа, але не було сказано, що Кулидж говорив до нього.

Нині вже й польські ґазети здають собі справу з невдачі пана Скшинського й лають одні других за невдачу. Та за невдачу не винуватий ні Скшинські, ні його противники. За невдачу винувата Польща, її рабункова політика й випливаюча з того непевність її існування. Знають її вже як рабівницю, що нагарбала при аліянтській помочи чужих країв та пробує проковтнути більше, як може. Знають, на що здалабся позичка для польської держави. Знають, що позичка пішлаби на піддержанне польських жовнірів, полісменів, шпигів, а не на розвій краю, на збогаченне народа. Звідси невдача місії Скшинського.

Причинилися до підорвання місії Скшинського всі ті, що підносили голоси проти польської держави та проти польської пропаґанди. Причинилися і ті телеґрафічні протести, які проти польської нахабности підносили українські громади в Злучених Державах. Не так дуже богато було сих громад, і богато з них післали протести, писані не зовсім удачно й грамотно. Але й такий протест кращий як ніякий. І такий протест краще післати, як сидіти зі заложеними руками й ждати, поки другий се зробить, і скидати на другого вину за невдачу. Коли яка невдача булаби, то та невдача спасти мусить на тих, що нічого не роблять. Коли якомусь польському міністрови наконець таки вдасться дістати позичку в Америці на нищенне українського народа, то завдячувати Польща буде се лишень тим великим українським патріотам, що сидять по українських кольоніях і для української справи палцем у чоботі кивають.

ВУГЛЕВА СИТУАЦІЯ

Переговори межи представниками властителів копалень твердого вугля а представниками майнерської юнії Де Юнайтид Майн Воркерс оф Америка станули на мертвій точці. Формально вони зірвані так, що ледво чи можна сподіватися навязання нових переговорів.

Що сталося, не є нічим несподіваним. Коли на самім початку сьогорічної літної горячки представники обох сторін зїхалися до Атлентик Ситі, відомого купелевого міста, переговори відразу взяли такий оборот, що з них не можна було ворожити якогось реального висліду. Як се сказала одна ґазета, доки погода горяча, а вода холодна, і доки представники американських ґазет готові помістити за сі переговори все, що їм до друку подасться, так довго не можна сподіватися нічого рішаючого. Та безвислідне товчення води в ступі навкучило наконець видно представникам юнії, бо президент юнійної делеґації, голова майнерської юнії Джан Луис, виступив з обжалованнем на адресу противної сторони, що мовляв ті представники, які переговорюють з представниками майнерів, не мають повного права робити майнерам якінебудь уступства або заключувати якінебудь обовязуючі умови. Вони просто висланники без прав. Вони вислані лишень на те, щоби вдавати, що властителі хочуть переговорювати.

У відповідь на се голова делеґації властителів упевняв майнерську делеґацію, що справа так не мається. Писав він, що якраз противно, вислані представники є повноправними повновластниками з правом роблення уступок та заключування остаточної умови. Він чемно просив о навязання дальших переговорів.

Відповідаючи знова на се, президент майнерської юнії заявив, що майнерська делеґація не може далі переговорювати з властителями, бо вони відкинули ті домагання майнерів, без яких вони на умову не підуть. Він заявив, що він готов іти на дальші переговори, коли властителі справді будуть мати охоту зробити майнерам якесь уступство. Коли вони будуть готові щось дати майнерам, най тоді просять о конференції. Говорити з ними скорше не значить конферувати, але просто бовтати.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

З ДОРОГИ.

Враження з Рідного Краю.

(Розмова з о. Володимиром Сполітакевичом, предсідателем „Обєднання Українських Організацій в Америці".)

Так отже по 18-літнім побуті в Америці Ви перший раз поїхали до Галичини. Що Ви відчували, коли вже доїзджали до рідної землі?

Щоби доїхати до рідної землі, треба річ ясна в першу чергу переїхати через польську границю. Тут я мав першу нагоду познайомитися з „господарами нашої землі" та пізнати їх культуру. А був час, бо поїзд стояв кілька годин і можна було всьо му добре приглянутися.

Хто їхав першою клясою, той не мав майже ніяких клопотів з цловими урядниками. В другій клясі вже більше турбували людий, а в третій застав я чисте пекло. Плач і зойк, просьби і нарікання. Урядники викидали з ваґонів то подорожних то клунки, а з людьми поводолися прямо брутально. Від якоїсь бідної, старої жінки, що везла зі собою старий плащ, домагалися заплати цла в висоті 40 п. злотих. А коли вона толкувала урядникови, що не знала, що за старі річи треба платити цло, одержала відповідь: „Тераз юш пані бендзе ведзець". Старушка виреклася плаща і вернула з нічим до ваґону.

Якогось студента, що балакав тільки по німецьки і все говорив: „Панове, змилосердіться, таж ви також люде", викинули з ваґону, а кондуктор кричав: „я ці покаже, ти пруска гидро". Навіть забрали ляльку, якою бавилася мала дитина, а від матери домагалися заплати 50 зл. цла. Річ ясна, що й та виреклася ляльки, яку забрав цловий урядник, по всякій прадоподібности для своїх дітий.

Для пояснення додам, що я переїздив через французьку, італійську, австрійську і чеську границю і нігде нічого подібного не бачив, а своїх пакунків на тамтих границях навіть не відчиняв.

Можете собі уявити з якими то враженнями пускався я в дальшу дорогу, їдучи вже польською територією. Перемучений одначе дорогою я трохи эдрімався, а згодом і добре заснув. Коли пробудився, вже був ранок, а поїзд якраз рушив зі стації. Вихиливши голову через вікно, я ще вспів прочитати: „Przemysl"; української написи не було. Так отже я вже був на рідній землі. Сон відлетів, а очи вперто слідили за кождою хатою, за кождою коровою, що паслася в рові, за кождим блукаючимся по сіножатах бузьком, за босими пастухами, що пасли худобу та за жінками, чоловіками, дівчатами і парубками, що вийшли ранком збіже жати та за тими золотими колосками, що блищали ясним промінням. Все те приковувало мене до себе.

Веселі і радісні були ті перші почування та тревали вони не довго. Та перша ідилля перемінилася в одній хвилі в сум, а важке пригноблення налягло на мою душу. Бо ось побачив я старого каліку (без одної ноги), що йшов стежкою при желізничім торі, а за ним польський жандарм з насадженим на крісі баґнетом. От це властивий образ з „Малопольскі", подумав я собі, от наша траґедія, бо цей каліка то певно жертва польського насильства над нашим народом. І я вже не міг глядіти довгий час ні на поля, ні на людей, а сидів в куті ваґона і думав.

Таке то моє перше враження з рідної землі. Не поетичне і може не дуже то інтересне, але зате правдиве.

Яке враження зробив на Вас Львів?

Малого, брудного, занедбаного місточка. Не є він тим чим був за часів бувшої Австрії. Особливо впадає в очи велика маса понищених домів, до яких ... лицький семинар та „Просвіта". Домів, які улягли знищенню особливо за часів українсько-польської війни, ніхто не направляє і то в першу чергу задля браку гроша. Прим. дім „Просвіти" зачали направляти доперва під загрозою, що маґістрат сам зачне поправляти на їх кошт. Для „Просвіти" це великий матеріяльний видаток, на який нема ніякого покриття.

Всюди по улицях повно польського війська в „роґатуфках". На польських офіцирів, як нахабних і простакуватих, загально нарікають.

Дорежнеча велика, найбільша зі всіх країв, через які я переїздив. Ця дорожнеча, як я завважав, настроює навіть і самих Поляків не дуже то прихильно до самої Польщі, а особливо до теперішнього польського уряду.

Я говорив в готелю, ресторанах і склепах річ ясна тільки по українськи і не можу сказати, щоби міг завважити з польського боку якесь легковаження з приводу того, противно многі намагалися у відповіди калічити українською мовою. Взагалі треба зазначити, що ті вже з природи самопевні Поляки не дуже то певно себе почувають ні у Львові ні на провінції. Це потверджують майже всі місцеві Українці, з якими я говорив.

Ви були і на провінції?

Так. Я їздив відвідати родину. Між іншим був я в Рогатині. Місточко це дуже знищене, на кождім кроці видко біду і нужду. По улицях повно босих дітей, а всі вони блі́ді, вихудлі і обдерті.

Часті арештування прибили цілковито той так свідомий колись повіт. Все таки є познаки кращого, бо народне життя по селах відживає, відновлюються читальні, кооперативи та „Січи".

Найбільше побоюються тепер за долю української ґімназії, яку уряд зачне з новим шкільним роком утраквізувати, що є тільки першим кроком до її спольщення.

Чи відвідали Ви наші народні організації у Львові і з ким Ви там говорили та що чули?

Мушу Вам зазначити, (що Ви і самі добре знаєте), що я їздив до краю як приватна людина, а не офіціяльний відпоручник. Це я зазначував виразно і в краю. Мимо цего, як тільки рознеслося по Львові, що приїхав голова Обєднання з Америки, всі українські товариства і інституції поспішили з запрошеннями, щоби їх відвідати, приглянутися їх роботі та переконатися, куди й нащо йдуть жертви від американських Українців.

І так доводилося мені бути в „Українськім Педаґоґічнім Товаристві" (Рідна Школа), в тов. „Просвіта", „Дністер", „Сокіл", „Центросоюз", „Земельний Банк", в „Науковім Товаристві ім. Шевченка", „Сирітськім захисті ім. митр. А. Шептицького" і інших. Представники тих інституцій передавали сердечну подяку американським орґанізаціям і громадянству, а особливо нашому Обєднанню за допомогу у визвольній боротьбі, себ-то за ті численні жертви, якими амер. Українці ратують наші народні інституції, наших калік і сиріт, наші школи, бурси, наших ремісників, наші народні доми та читальні по селах.

Я наглядно переконався про важку працю в краю, про ті жертви, яких вони не жаліють, щоби ратувати наш нарід, я пильно розслідив, скільки складає на народні потреби наш обдертий селянин в краю, скільки дає позбавлений хліба інтеліґент та вислухав зі встидом всі ті славні бесіди наших краєвих ... рику та дякували нам за наші жертви та наше золоте серце. Стидно мені було слухати тих слів, коли я зважив, що ми не посилаємо навіть тих окрушин, що спадають з нашого ситого стола в тім часі, коли тут є повно нуждарів, що складають кождого місяця щонайменше 25% зі свого місячного зарібку на розвиток Рідної Школи, о чім я міг наглядно з книжок переконатися. П. Малицькій, нашій великій патріотці і поетці потекли ревні сльози, коли говорила про наших американських еміґрантів-робітників, про їх велику любов до рідного краю та їх жертвенність, а мені знова текли сльози із зворушення і з жалю, що ми в Америці не вартуємо тих похвал і того живого серця, що так сильно бється з надмірної любови до нас, за те, що ми дуже часто байдужні, а нераз прямо закаменілі на голос розпуки наших найблизших і найдорозших братів з краю.

Що мене особливо вразило то це, що я не чув від нікого ніяких викидів, звернених в сторону американських Українців, я не чув ніяких нарікань ні жебрачих просьб. Тільки наші економічні інституції звертали увагу американських Українців на це, що вони можуть принести велику поміч старому краєви, коли будуть льокувати в українських, краєвих інституціях свій тяжко запрацьований гріш. А тепер нема ніякої обави що до страти, бо гроші звертається кождої хвилі і в долярах. Процент втроє більщий чим в Америці, а капітал забезпечений майном орґанізацій. Я переконався, що ми посідаємо у Львові в наших народних орґанізаціях величезне народне майно, якого тільки тепер не використовуємо як слід задля великого браку готівки. В тій справі наші економічні орґанізації передали і переслали до Обєднання ріжного рода меморіяли, які будуть обговорені і розглянені на найблизшім річнім засіданню головної управи Обєднання.

Оглянув я ще руханкову площу „Сокола-Батька" у Львові, яка є тепер важним спортовим осередком нашої молоді. Сама площа прекрасна, а тепер її ще поширюють та збирають відповідний на це капітал.

У сирітськім захисті застав я взірцевий порядок і чистоту. Не уступає він під тим оглядом ніякому другому того рода заведенню. Жаль стискає серце чоловіка, коли глядиш на ті бідні діточки-сироти (без батька і матери, бо тільки таких там принимають), як вони дякували своїм добродіям, за яких здоровля вони і так день в день моляться.

Що Ви скажете про новоутворене в краю українське національно - демократичне Обєднання?

В радісну хвилю завитав я до рідної землі, тоді, коли появився у Львові маніфест, що сповістив український нарід про важну подію, а саме, що „Від нинішнього дня припинився розбрат в українському національному таборі, від нинішнього дня весь український національний табор виступає як одна цілість, стає в одній і боєвій лаві, в одній суцільній фалянзі під назвою: „Українського національно-демократичного Обєднання".

Так отже прийшло вкінці в краю до партійної консолідації, до обєднання. Побідила тасама ідея, що присвічувала і нам в Америці, коли ми творили наше Обєднання. Бо коли ворог наступає спільними силами і одним великим фронтом, ми не можемо ходити і блукати як розбита отара овець, а мусимо створити оден суцільний боєвий фронт, якщо хочемо вдержатися при життю. Такий власне фронт повстав саме в краю. Сильний він ще й тим, що в одній лаві опинилися тепер ще й представники Волині, Холмщини, Підляся і Полісся, бо волинські посли належить рівнож до Ам. Обєднання.

Перед Обєднанням в краю стоять дуже важкі завдання, бо має воно внести карність і порядок в захитані наші боєві ряди, а заразом надати напрям дальшій боротьбі в краю і за кордоном. Творці того національно -демократичного Обєднання повні надії, що поборять всякі перешкоди та піднесуть боєвого духа нашого народа.

Чи Ви раді з того, що були в Рідним Краю?

Тільки за одним мені жаль, а це за тим, що не міг там бути довше як два тижні. По правді кажучи, дорога до краю коштовна, але вона вартує того видатку, хочби чоловік мав стягнутися на ню, як то кажуть, з останнього.

Жиючи десятки літ в Америці, чоловік мимо волі відчужується і стає більш матеріялістичним. Побут в краю робить людину рішучо більш ідеальною, бо бачиться на кождім кроці таких людей, що ідеї присвячують ціле своє життя Тут чоловік мимо волі переконується наглядно, що доляр, це ще не найбільша вартість в життю і не найбільше щастя. Є ще далеко більші і важнійші цінности, а щоби їх пізнати, треба поїхати на рідну землю.

Так що тепер думаєте робити?

Ви мене питаєте? Таж кінчіть чимскорше лікування та вертаймо до Америки і берімся до нової роботи для допомоги тій рідній землі, якій отсе завдячую тих кілька щасливих перебутих хвиль, про які Вам згадував.

СЛОВО.

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч?
Той, що здійма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тількиж ти кров з мого серця проллеш...
Вражогож серця клинком не пробеш...

Вигостю, виточу зброю іскристу
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її причеплю при стіні
Иншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях инших мечей,
Стрінеться з брязкотом инших мечей,
З гуком нових, нетюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам.

Леся Українка.

ДЛЯ ЗБЛИЖЕННЯ З АМЕРИКАНСЬКИМИ БРАТАМИ.

Звязки зі земляками, що виеміґрували до Америки, не були в нас ніколи досить тривкі. Війна, десятилітнє розєднання ще причинились до їх ослаблення. Політичні події поглибили цю прірву. Сотки молодих та старих, що покидають річно рідну землю— щораз більше забувають про неї і згодом пропадають для нас. Ці думки виринули з нагоди приїзду до Львова голови американського „Обєднання" о. **Володимира Сполітакевича.** Він відвідав майже всі товариства й інституції, мав з їх представниками відповідні конференції, ціллю яких був перегляд дотеперішних взаємин з американською еміґрацією і можлива розвязка питання допомогової акції.

В суботу, дня 18. липня відбулися ще спільні сходини представників наших установ враз з о. Сполітакевичем і його дружиною. У відповідних промовах звернено увагу на дотеперішню здебільша добродійну діяльність американської еміґрації і на потребу акції в напрямі скріплення господарського життя батьківщини. Із усіх промов (К. Малицька, д-р Марітчак, дир. Федак, дир. Заячківський, о. Куницький, Ю. Павликовський, М. Галущинський і о. Сполітакевич) пробивалася щира й сердечна нота наладнати ці взаємини так, як цього вимагає добро земляків розділених морем: Старого краю і наших еміґрантів. А з усіх думок дві вибиваються на перше місце: Потреба господарського скріплення у Старому краю, створення такого виховного апарату в Новому краю, щоби кождий Українець, замериканізований уже в другому або третьому поколінні, почував, що його дійсна батьківщина там, звідкіля прийшов батько, дідо або прадід.

Сердечний вечір полишиться довго у памяти всіх учасників.

„Діло".

ВИСТУП М. ГОЛИНСЬКОГО.

В понеділок, 29. червня ц. р. відбувся перший виступ тенора Михайла Голинського на міській сцені у Львові. Саля великого театру вже давно не бачила такого натовпу публики. Між глядачами багато було таких, які здається не дуже перед тим інтересувались співаками столичного города.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у,нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прощу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

Українське національно-демократичне Обєднаннє до Українського Громадянства.

У „Свободі" з 11. с. м., ч. 185, в статті п. з. „Звідомлення зі зїзду в справі Обеднання" була при кінци подана та частина виданого Обеднанием маніфесту до українського громадянства, якої польський прокуратор у Львові не сконфіскував. В справі сеї конфіскати вніс 16. липня у варшавськім соймі пос. С. Хруцький і тов. з Українського Клюбу інтерпеляцію, наслідком якої сей маніфест, яко імунізований, надрукувало в цілости львівське „Діло" (ч. 159, з 21. липня с. р.). Подаємо його тут для наших читачів, а для задержання одноцільности тексту повторяємо невеличкий, кінцевий, несконфіскований уступ відозви.

Українська Громадо!

У важну хвилю народнього лихоліття, в добу нечуваної, загальної руїни, коли глухим стоном стогне прибита недолею народна душа, сповіщаємо Тебе про важну подію:

Від нинішного дня припинився розбрат в українському національному таборі, від нинішного дня весь український національний табор виступає як одна цілість, стає в одній оборонній і боєвій лаві, в одній суцільній фалянзі під назвою: УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ (УНДО).

Остання велика історична катастрофа, попереджена добою живої діяльности, кипучої роботи, всестороннього розвитку і вкінці ґіґантного зриву народніх мас — підірвала міць народу і в своїх попелищах погребала найкращих і найліпших: поетів віри і надії, борців за правду, волю і долю, великих героїв, іменних і безіменних, що в боротьбі за найвищі ідеали нації і людськости принесли себе в жертву — кріваву й безкровну. Своєю боротьбою, посвятою і кровю вони зеднали нас з великими подвигами наших дідів і прадідів, вони створили сучасним і прийдешнім поколінням синтезу української історії, вони відродили геройську епопею боротьби за волю і повели нас на її тернисті, але незарослі шляхи.

Революційний підйом, ґіґантний зрив мас увінчався тільки частинними успіхами, тільки частинно в крові і огні очищено себе з іржі неволі. В державі Ярослава Осмомисла, Романа і Данила затріюмфувало ще важче насилля, ще тугійше скувало нас невільницьке ярмо. Одначе й тут сміло можемо стануть перед Духами тих, що вмірали за Волю. Обеззброєні, потоптані й окрівавлені, ми вповні зберегли гордість і честь Народу, ми не скорилися, не піддалися.

Та отся велика катастрофа не проминула без наслідків. Національний орґанізм, з якого висотувано жили і відрами точено кров, виявив признаки обезсилення. Цим покористувалися безпощадні вороги та спрямували всі свої зусилля на поглиблення катастрофи, на знищення національного життя і його ріжновидностий. А це тим більше їм удалося, що в громадянській відокремлености і гуртківстві вони не находили відповідного сильного опору і відпору. Ніякий спосіб і ніякий засіб, що вів би до запустіння нашого громадянського життя, не був чужий нашим противникам. Не припинено війни, тільки збройний конфлікт 1918—1919 рр. продовжується проти безборонного народу всіма засобами воєнної і „мирної" зброї.

Всупереч святочним міжнародним зобовязанням, власній конституції і власним законам, наші відвічні противники приноровлюють до українського народу нечуваний політичний гніт, що виявляється в переслідуванні громадських діячів, нищенні організацій і товариств, давленні преси, самоволі адміністрації, масових арештах, знущаннях поліції, процесах, засудах, тюремщині, розстрілах, в топтані всіх прав української мови в публичному житті і т. и.

В парі з політичним гнетом розвивається девастаційна політика польського уряду і піддержуваних ним та особлившими атрибутами влади наділених орґанізацій також на инших ділянках життя українського народу. А саме в тому самому напрямку розвивається політика економічна, промислова, кредитово-фінансова, податкова, кольонізаційна, еміґраційна, шкільна, земельна, хліборобсько-культурно-освітна, церковна, і церковно-адміністраційна, самоврядна, санітарна і т. и. — Ця політика польського уряду проявляється масово та індивідуально і складається на синтезу крайного політичного гніту, економічної екстермінації і культурної девастації.

Пляновий і послідовний наступ на український народ, на його духове й моральне, матеріяльне й фізичне добро був між иншим тим імперативом, який привів до обеднання відокремлених українських національно-політичних ґруп і гуртів в одну нерозривну цілість, в одну суцільну орґанізацію. Перед лицем грізної небезпеки і в почутї відповідальности за долю Рідного Краю Українсько-Народна Трудова Партія (зі своїми обома ґрупами), Українська Партія Національної Роботи („Загравісти") та суто національна ґрупа Української Парляментарної Репрезентації зі своїми однодумцями на Волині, Поліссю, Холмщині й Підляшу зливаються в одну політичну орґанізацію під назвою: УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ, змагаючи до того, щоби одноцільному фронтові противника протиставити обеднаний фронт орґанізованого українського громадянства.

Тверда конечність обеднання українського громадянства диктується ще й посередніми деморалізаційними спробами на нашому ґрунті та збільшенням польського напору при допомозі угодової жидівської буржуазії.

Визнаючи принціп загально признаного права про означення народів, УНДО на чолі своєї плятформи ставить здійснення в повному обемі права нації на всіх областях, на яких в р. 1914 український народ становив більшість населення.

УНДО стверджує, що Галичина з Лемківщиною, Волинь з Поліссям і Холмщина з Підляшам мають відвічний український характер, що не історична й сучасна неподільна власність українського народу та що згідно з принціпом про самовизначення народів і непередавненими, а навпаки відновленими змаганнями українського народу ці землі є вповні управнені здійснити своє природне право.

В боротьбі за найвище право нації УНДО спирати-меться на все свідоме громадянство Західної України і, виходячи з принціпу національної єдности — на всьому українському народі. Для здійснення основної мети УНДО єднати-меться з аналоґічними орґанізаціями инших поневолених народів і шукати-ме допомоги у тих державних націй та їх національних і міжнародніх орґанізаціях, що свою міжнаціональну політику базують на принціпі права нації.

До здійснення права нації змагати-ме УНДО всіма доцільними засобами, признаючи важними тільки ті акти й рішення, які заістнували при співучасти уповноваженого представництва українського народу і які не розходяться з основним правом про самовизначення народів, а відкидаючи всі акти насильства, як акти незгідні з принціпами моралі, права і справедливости.

УНДО являється організацією національною і демократичною, орґанізацією понадклясовою, яка беручи на увагу справедливі змагання поодиноких кляс, — підчиняє їх найвищому ідеалові нації.

Виходячи з демократичного становища, УНДО не може дати своєї апробати на істнуючий на Радянській Україні переходовий диктаторський режім і одноклясовий устрій, одначе признає сучасну Радянську Україну поважним і далекосяглим етапом державности українського народу та вірить, що під напором свідомих українських мас та своєрідна державна орґанізація завершиться здійсненням універсальних змагань української нації.

УНДО обстоювати-ме й розбудовувати-ме одноцільний український національний фронт, змагаючи до культурної, економічної і політичної уніфікації української нації.

У практичній діяльности УНДО організувати-ме селянські, робітничі і міщанські маси з метою перетворити їх на політично свідомі та економічно сильні й незалежні соціяльні ґрупи. З тією метою УНДО, обстоюючи в принціпі приватну власність, буде боротися за перехід землі в руки нашого селянства, особливо в руки малоземельного й безземельного, без дальшого відшкодовання — уважаючи, що селянські маси своєю, майже безвідплатною працею на протязі століть вже давно заплатили за великовласницьку землю. Поруч з тим УНДО велику вагу класти-ме на поширення кооперативного руху і на створення міцних основ під українську кооперативну орґанізацію як головного засобу економічного подвигнення українського населення.

З тією самою метою УНДО буде змагати до привернення містам на українській національній території їх природного національного характеру, кладучи здобуття торговлі і промислу українським елементом в основу своєї діяльности.

З тією метою УНДО буде боротися за збереження дотеперішних здобутків робітничої кляси, за їх утвердження, поширення та за економічне й культурне розкріпощення та подвигнення українського народу.

Вступаючи в нову добу громадянської діяльности, в добу праці, орґанізації і боротьби, переводячи обеднання всіх активних сил нашого народу, закликає всіх громадян стати орґанізованою лавою під прапором обеднання.

Всі ті, що глядять з курних хат, з чужинецьких фабрик і ремісничих варстатів, взивають нас стати плечем об плече, груд при груди, рука в руку до спільної боротьби за правду, добро і справедливість. Ми глибоко переконані, що треба сильно бажати, працювати в обеднаній громаді при взаїмній вирозумілости й допомозі.

Йдучи на службу свому народові, закликаємо всіх до тієї служби під кличем: В праці й боротьбі здобудемо право своє!

У Львові, 12. липня 1925.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ У.Н.Д.О.:

Др. Дмитро Левицький, голова. **Сен. Михайло Черкавський, о. Дамян Лопатинський, Др. Олександер Марітчак, Гринь Тершаковець, Др. Корнило Троян**, заступники голови. **Володимир Целевич**, ґенеральний секретар. **Михайло Струтинський**, заст. ґенерального секретаря.

Українські Громадяни!

Наша країна, переносячи на собі голодову катастрофу, знова впала жертвою грізної стихії, повені. Розшаліла стихія рознесла сотки наших сіл. Населення зморене голодом переднівку переживає дійсне пекло на землі.

Коли не прийде поміч, наша країна загине в страшних челюстях нужди і руїни.

Українські Еміґранти:—

На Вас звернені очі всього народу і просять, благають о поміч. Від Вас залежить смерть або життє соток дітий нашого народу. Чи і Ви як ляцьке вороже правительство глядітимете на смерть Ваших братів із спокоєм та усмішкою?

Не сміємо дозволити на руїну наших земель! Громадяни! Переведіть у себе негайно збірку на допомогу голодному селу!

По всі інформації пишіть до Обеднання на адресу:

OBYEDNANYE, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59-ий, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітинґ товариства відбудеться в суботу, дня 15. с. м., точно о 7-мій вечер, в гали церковній під ч. 34 Біч ул. Кождий член має явитись на означений час, бо суть важні справи до полагодження: 1) контрольна комісія здасть точне сегорічне справоздання; 2) буде голосуватись на поправкою товариського статута; 3) буде вибиратися добрий комітет до пікніку, котрий має відбутись на другий місяць; 4) маєсь покінчити роздори, а засіяти братерську любов між всіми членами на будуче; 5) кождий член має приправадити здорового кандидата до Союза і до товариства, приймаєм після статута. Кождий член є обовязаний приходити на кождий мітинґ, а сей є дуже важний і пожиточний на будуче. Хто з членів не явиться без важних причин буде караний статутом. Кождий член має платити всі свої місячні вкладки що місяця як слід, а не так як бувало до тепер: довгували три і чотири місяці і більше. Хто з членів сего не зробить, утратить всяке право до запомоги, а потому щоб не було нарікань, що ніхто з членів не знав. Нас всіх як одного обовязком є дбати про розвій У. Н. Союза і про відділ 59-тий. — Мих. Галькевич, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудеться дня 16. серпня, о год. 1-ій пополудни в церковній гали під ч. 2445 Іст 31. ул. Савт Лорейн. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ, бо суть дуже важні справи до полагодження ще з піврічного мітинґу. — В. Каршень, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 27, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о год. 2.30 попол. в неділю, дня 16. серпня 1925, в парафіяльній школі, 93 Вен Бюрен ул. Будеся вибирати новий уряд, бо старий уряд уже третій рік, то уже нездалий в поводу Кирила Романишина. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Йосиф Лешків, предс.; Василь Гладкий, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітинґ відбудесь о 1.30 год. попол., в неділю, дня 16. серпня, в гали церковній, 127 Парк ул. Суть важні справи до полагодження. Просимо прибути на час означений. — М. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 229, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 16. серпня в гали церковній. Кождий член має явитись на сих зборах бо суть важні справи до полагодження. Котрі члени довгують мають прийти і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Петро Дочич, предс.; Юрій Ковпак, секр.

ТРОЙ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 191, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудесь дня 16. серпня зараз по Службі Божій у гали церковній при 3-тій улици і Монроє. Проситься всіх членів прийти на мітинґ і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Уряд здасть справозданнє з двох пікніків, котрі відбулись 26. минувшого місяця і 2. с. м. — Ів. Ткач, предс.; Панько Джинджиристий, секр.; Мих. Бучак, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, дня 16. серпня, о год. 2-ій пополудни, в гали Івана Конікевича, 401 Енн стр. Проситься кождого члена явитись, бо маємо важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 50 ц. а урядник 1.00. — Теодор Стриєк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх сестрів місцевих, що мітинґ відбудеся дня 16. серпня на гали Укр. Нар. Дому, межи Фултон і 2-ою улицею, о 3-ій годині пополудни. Уряд просить, щоб усі сестри явились в означенім часі, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт касовий. Неявившася сестра підлягає карі 50 ц. а урядничка 1.00. — Анна Горін, предс.; А. Оґар, кас.; З. Фуртас, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбуде свій місячний мітинґ в четвер, 20. серпня, о годині 7.30 вечером, на гали при Erie St. і Robey. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — Н. Читвінський, пр.; предс.; С. Соводворський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 15. серпня с. р., точно о 8-мій вечер, в кУр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена прибути на збори, вирівнати свої місячні вкладки, принести гроші або тікети з минувшого пікніку. Є важні справи до полагодження. Проситься членів, щоби привели зі собою нових членів, бо будеться приймати до Бр. і У. Н. Союза. Неявившийся член на зборах підлягає карі після ухвали. — Іван Солтис, предс.; Николай Марків, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх Братів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, дня 15. серпня, в Народнім Домі, 72 Моріс Ст., о год. 7.30 вечером. Проситься всіх членів явитись на час, щоб не протягати мітинґу довго. Кождий член ма євирівнати свої вкладки, бо хто не явиться і не вирівнає своїх вкладок, буде суспендований. — Йосиф Крайник, предс.; Николай Демкович, кас.; Семен Кусень, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 347, отсим повідомляє всіх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудеться в неділю, 16. серпня, о год. 12-ій в полудне, в гали церковній на Center Grove Road. Проситься доконче кождого члена явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Неявивші на означений час підлягають карі. — Й. Годяк, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127 повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 16. серпня. На мітинґ повинен явитись кождий член, бо є богато справ до залагодження. — С. Пришлівський, предс.; Павло Володко, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляеться членів Тов. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинґ відбудеться дня 16. с. м., о год. 2-ій пополудни під ч. 237 Hope Ave. Проситься всіх членів і членкинь прибути на згаданий мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. Рівож проситься довгуючих членів явитись на мітинґ та вирівнати свої залеглости. — В. Лелет, голова; О. Свитак, писар.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх членів, що місячний мітинґ відбудеся в суботу дня 15. серпня, в сали Українського Сітізенського Клюбу на 17 Вашінґтон Стр. Уряд взиває всіх членів місцевих і позамісцевих явитися на сім мітинґу, бо суть важні справи до полагодження. Припоминається членам вирівнати свої вкладки, щоб ненаразитися на суспендованнє. Початок мітинґу о 7. год. вечером. — Василь Мандзій, пр.; Іван Сокира, кас.; Семен Пилипишин, секр.

ЗАГИБІЛЬ „КАШУБА."

Польський найбільший торпедовець „Кашуб", що стояв у Ґданську, затонув в наслідок експльозії під кораблем. Польська влада провадить енерґійне слідство.

НЕ ЩИРА ОБІЦЯНКА.

ДО ОДНОСІЛЬЧАН З НАКЛА, ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЬ.

Дорогі Браття і Сестри:—

З рідної землі відзиваємось до Вас, в часі для нас дуже тяжкім, з просьбою прийти нам з помочю, якої потребуємо в як найскоршім часі. Ми ново-вибраний виділ задумуємо збудувати дім читальні Просвіти, на який ще не маємо вистарчаючої ґотівки. Отже просимо Вас о добродійні жертви, котрі в невеликій квоті для одиниці є нічим, а при спільних кільканайцяти жертвах, зроблять більшу квоту. Імена всіх жертводавців будуть поміщені в книзі нашого товариства зараз на першій стороні.

За Виділ Читальні Просвіти в Наклі, почта Стібно, повіт Перемишль:

Стефан Мацюк, Дмитро Головач, Іван Романчик, Алексій Найдун, господар дому.

ПЛЯНИ АМУНДСЕНА.

Амундсен понехав свій плян поновної подорожі до бігуна на літаках. Він твердить на основі досвіду, зробленого в останній подорожі, що літаки не надаються до такої дороги, бо у підбігунових околицях є несприяючий терен для осідання. Весь підбігуновий терен вкритий величезними ледяними румовищами і тільки завдяки надзвичайному випадкові можна найти незамерзлий водний простір, на якому можуть осідати аеропляни. А навіть такий вільний водяний простір непригожий для осідання тому, що кождої хвилини вода в ньому замерзає. Супроти того Амундсен має намір відбути ще одну подорож до бігуна при допомозі воздушного корабля. В тій цили їде до Америки, щоби дістати від американського уряду дозвіл на використання для своєї поїздки великого воздушного корабля „Льос Енджелес".

15 ШКІЛЬНИХ ДІТИЙ ЗГИНУЛО.

В місцевости Олтаниця в Румунії завалився шкільний будинок дівочої школи, при чім згинуло 15 дівчат, а богато віднесло лекші або тяжші рани.

ДОПИСІ.

ГЕРКИМЕР, Н. Й.

По смерти зробили з Українця Поляка.

Дня 22-ого липня, 1925, около семої години вечір поповнив самогубство через повішенне 28-літній Яків Король, родом Украінець. Походив із села Базар, повіту чортківського, Галичина. Брав участь у світовій війні, в австрійській армії, а опісля воював проти Польщі на українськім фронті, з під Жмеринки попав в полон польський, а як хорий на тиф був відставлений до шпиталю. Покійний, як говорять його знакомі, укінчив чотири ґімназіяльні кляси і також промислову школу. Вважав завсіди себе Українцем; належав до гр.-кат. церкви; був свідомим чоловіком. Але він не міг брати так живої участи в громадянськім життю, бо лиш тому три роки як приїхав з краю і хотів придбати дещо, бо був окружений фамілією по жені Польці, так що він не мав спромоги виказати своїх здібностий. Хотяй покійного наганяли до „косьцьола" нераз, він туди ніколи не хотів іти, з Поляками не дуже то радо приятелював, хотяй йому нераз і прикро приходило, з боку фамілії польської. Покійний хотяй з Полькою женився, брав шлюб в церкві своїй, в селі Бураківцях, пов. Чортків, отже ніяк не хотів до „косьцьола" належати. Тому Поляки завзялись на нього і доконче хотіли, щоби був Поляком і зробили. Влазили з ногами в його душу за життя, але він тримався при свому; терпів як міг, а не подався. А що покійний був сильного духа а слабої волі, не міг сього перенести, що йому дуже докучало і положив на себе руку. Як говорять його близкі знайомі, покійний нарікав на своє життє, та боровся як міг, однак не міг видержати.

Не дав себе взяти в руки Полякам за життя; не ішов до „косьцьола" за життя, то бодай по смерти Поляки зробили з нього Поляка; завезли бодай мертвого, коли вже не міг відказатись, до „косьцьола" і справили йому польський похорон. Навіть не оден польський піп ховав, але аж двох. Таку честь йому хотіли зробити за те, що бодай по смерти зістав Поляком та бодай занесли до „косьцьола", коли не хотів за життя йти. Не могли покійного перетягнути на польське за життя, то бодай по смерти переробили з нього Поляка і занесли до „косьцьола," і так покійний зістав по смерти Поляком. Ось нам примір не то зі старого краю, але тут на землі вільній, до чого Поляки можуть допуститись. Також примір і для тих молодих наших хлопців, що ще і тепер шукають щасливого подружа та женяться з Польками.

—o—

ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ.

Жертва школярів для Рідної Школи.

Дня 30 червня закінчився перший рік вечірної школи в Вудгейвен Н. Й. Се є перший рік української школи, в котрім закінчено школу правильно. Се лише завдяки свідомим родичам, котрі твердо постояли при своїм і хоробро боронили нашу школу проти всяких явних і тайних москвофільських „хлібожерів." В заплату за це їх діти днесь, пишуть і читають в рідній мові, з чого родичі є вельми вдоволені. В тій школі діти в части пізнали їх прадідівські сторони рідного краю, та почали його любити щирим серцем як правдиві сини і дочки України. На доказ сеї любови вони піднялися зложити жертву для тих обдертих нещасних братів-школярів в Галичині: Зложили разом $15.00 з чого посилка $1.00 решта $14 вислано чеком ч. 727211. American Express Com. до Рідної Школи.

Жертви зложили:

Ліберта і Павло Чорний, Йосиф і Федір Костів, Ю. Дучимінський, Паленичка, Іван і Микола Малофій, Марія і Іван Воргуль, Микола і Іван Порпан, Й. Орлян, Квасниця. Катерина і Ольга Великанович, Володимир і Іван Кишенюк. До жертв школярів доложив ще М. Лібер $2.00 що дало суму $15.00.

За всі жертви сердечний спасибіг. Тішся, галицька-Україно що такі малі діти в далекім краю не забувають за Тебе.

Всі українські школи в Америці спішіть зі жертвами „Рідній Школі."

В. Цісик.

ТРІЙЛИВІСТЬ ЗОЛОТА.

Золоті гроші є о много більше небезпечні від паперових з огляду на поширюванне заразливих недуг. До такого висліду прийшла спеціяльно визначена комісія Академії Наук у Парижі, яка довший час вела досліди над паперовими і золотими грішми. Вона заявляє: „Докладна стерилізація золотих грошей є дуже трудна і майже немислима. Досліди з другої сторони доказали, що паперових гроший ніяк не можна уважати за розсадників мікробів у великій мірі; мідяні гроші є найбезпечнійші зі всіх, позаяк мідь сама собою вбиває майже всі мікроби".

ТАЄМНИЧІ НАРАДИ В МОСКВІ.

В Москві відбулися важні наради, предметом яких були справи міжнародної політики, польсько-совітської і нім.-польської границь. Постанови наради тримаються в великій таємниці.

ДО ОДНОСІЛЬЧАН З КОЛОКОЛИНА, ПОВІТ РОГАТИН.

—o—

Дорогі наші Брати: — При Вашій дотеперішній видатній помочі приступив підписаний Виділ Читальні Просвіти в Колоколині до будови нового мурованого дому. Робота поступає скоро вперед, а при теперішній доріжні будівельних матеріялів наші фонди маліють. Длятого ми приневолені конечностю звертаємося ще раз сею дорогою до Вас: Дорогі Браття:— Поможіть нам ще раз своїми лептами, щоби будову довести до кінця і дім віддати до ужитку культурного для нашого села, а ті, що будуть в тім домі збогачувати свій ум наукою і знаннєм, будуть відчувати вдячність і пошану для тих, котрі своїми датками причинилися до здвигнення сього дому.

За Виділ Читальні Просвіти:

о. **Дмитро Сеньковський,** голова;

Марко Пастернак,

Семко Вдовичин, члени Виділу.

P. S. Узбирані датки слати на адресу:

Andrij Hrynyshyn, 10 Oak St., Ansonia, Conn., U. S. A., а він гроші сі перешле до Колоколина.

КОНЮЧИНА О ШЕСТИ ЛИСТКАХ.

До редакції „Едмонтон Джорнал" менаджер деревляної компанії в Менвіл п. Дреґер надіслав в листі один примірник конючини о шести листках. Син Дреґера найшов її в городі батька. Не знати, чи в тім місци, де росла 6-листна конюшина, є закопаний скарб.